

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitulvm XXIX. Auditis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

¶ 5. c. 3. n. 5. Qualem autem intentionem habere debeant Sacerdotes, qui cum celebrante Episcopo verba consecrationis proferentes celebrant, hic disputat Innocent. n. 12. Abb. n. 13. Sed egi de hoc lib. 5. Theol. moral. tr. 2. c. 7. n. 5. & 6.

NOTANDUM VIII. Tametsi ad alienationem rerum ecclesiæ immobilium, aut mobilium pretiosarum, præter tractatum, & Capituli consensum, requiratur etiam causa utilitatis, iuxta c. sine exceptione 52. causa 12. q. 2. & c. 1. de rebus eccles. non alienandis in 6. facilius tamen culpa & poena à sacris canonibus decreta, propter adhibitum Capituli consensum, Prælato alienanti remittitur: damnum tamen ecclesiæ illatum ex proprijs refarcire debet. Ita colligitur ex textu c. in fine, & notavit hic Imola n. 8. Hodie tamen aggravatur delictum, propter iuramentum, quod Episcopi edunt res ecclesiasticas non alienandi, inconsulto Pontifice.

CAPITVLVM XXIX.

Auditis.

PARAPHRASIS.

Canonici ecclesiæ Baiocensis discordes inter se, duas electiones fecerunt: Cum enim in Capitulo convenientes de electione Episcopi tractarent, Decanus cum paucioribus (asturè, uti videtur) proposuit seu nominavit R. Subdiaconum, Cantor autem cum pluribus Guil. Archidiaconum, quamvis solus Cantor à proposito hoc suo recedens, postea Magister R. nominavit: Decanus, primam vocem habens, ad electionem ipsam pergere volebat, sed contra appellatum fuit ad Sedem Apostolicam, ne absque consensu totius Capituli, aut maioris & sacrosæ partis ad electionem procederet: Sed Decanus cum paucioribus, seu non habens maioris partis consensum, sed longè minoris, subito in electionem prorupit, (de Guil. Archidiacono, uti Glossa, Ioan. Andr. & plerique alij testantur) appel-

lans, ne quis contra eam electionem quidquam attentaret: In cuiusque electionis defensionem attulit, quòd postea alij plures Canonici assensum suum adiecerunt. Sed Innoc. III. Papa respondet; cum electio ab initio ipso iure irrita fuerit, non potuisse per subsequentem aliorum consensum conualescere, præsertim pendente adhuc appellatione. Porro abscedentibus Decano & socijs eius, Cantor & reliqui in Capitulo remanentes, post priorem illam nondum cassatam electionem, pendente ad Sedem Apostolicam interposita appellatione, à nominatione dicti Archidiaconi recesserunt, & R. Subdiaconum de nouo elegerunt. His auditis & intellectis Pontifex utramque electionem irritandam esse decreuit.

SUMMARIUM.

1. Electio ipso iure nulla non potest conualescere.
2. Accessio votorum post promulgatum decretum electionis omni iure irrita est, ideoque non potest ex post facto conualescere.
3. Vocula maximè propriè accepta non est restrictiva dicti antecedentis, sed confirmativa.

NOTANDUM I. Si electio ipso iure nulla sit, non potest postea conualescere, accedente v. g. plurium Canonicorum consensu. Ita hic dicitur, & constat ex reg. 29. ff. *Quod ab initio vitiosum est, non potest tractu temporis conualescere.* Sed distinguere hoc in loco oportet: siquidem duobus modis accidere potest, ut electio vel alia dispositio irrita sit ipso iure, seu ex iuris dispositione: Primo, ut nullo modo subsistat, & ne quidem naturalis alicuius obligationis effectum habeat: Tum vera est regula, cuiusque exemplum hinc habemus: Cum enim vis Capitularis in eligendo, seu electione valida formanda, non consistat in minore parte, imò nec in mediâ parte præsentis ac suffragantis Capituli, consequens est, quòd

Q 9 :

electio

electio à paucioribus seu minore Capituli parte peracta, nullius omnino roboris sit, quippe destituta causà efficiente. Secundò, electio, aliàue dispositio dicitur ipso iure (videl. positivo) irrita, quæ licet spectato naturali iure subsistat, tamen non subsistit in ordine ad forum externum, in quo seu ex Iudicis officio, seu petente parte, actus perinde irritari potest, acsi ab initio nihil omnino virium habuisset. Tali modo quæ ob metum grauem & iniustum peracta sunt, licet spectato iure naturali subsistant, cum consensus absolutè non desit, tamen secundum Prætoriam æquitatem rescindi debent, vt docui lib. 3. Theol. moral. tr. 4. de iustit. cap. 6. n. 2.

Alienatio quoque rerum ecclesiasticarum immobilium aut mobilium pretiosarum, quæ asseruari possunt, si fiat à Prælato sine tractatu & consensu Capituli, ipso iure, videl. ecclesiastico, irrita censetur, c. si quis presbyterorum 6. iun. Gl. ver. ab initio nullas, de rebus eccles. non alienandis; non ita tamen, quòd nullam etiam naturalem obligationem pariat, si Prælato alienanti administratio tunc competeat; sed quòd talis alienatio ita rescindi possit, & plerumque debeat, acsi ab initio nullius omnino roboris fuisset: Ex quo fit, quòd eiusmodi alienatio, si ei aliud non desit, per Capituli consensum postea accedentem, omni iure conualescere, aut ratificari possit, iuxta c. 3. de ijs quæ fiunt à maiore parte Capituli: Deinde, licet Capituli consensus non sequatur, si tamen alienatio, spectato iure naturali, iniusta non sit, & nemo ei se opponat, aut rescissionem eius petat, in conscientia tutus est is, cui alienatio, siue emptio facta est, vt præter alios docet Abb. Panorm. in c. 1. n. 19. de restit. in integrum, Nauarr. in tract. de alienat. rerum ecclesiasticarum n. 17. & dixi lib. 1. Theol. moral. tr. 4. cap. 16. in fine.

Simili ratione tradit hoc ipsum Abbas cit. n. 19. Felinus, pluribus allegatis, in c. 2. n. 4. de rescript. de actu electionis, si peracta sit secundum ius gentium, & naturale, licet iuris positivi conditio aliqua aut solemnitas desit, electum tutum esse in conscientia,

donec electio rescindatur; quando, vt ponimus, subiectum absolutè incapax non est, & adfuit consensus eorum, qui spectato iure naturali, actum exercere possunt. Qua de re plura dixi in c. cum in cunctis 7. §. inferiora q. 2. hoc tit. Et ibid. q. 3. ex eodem fundamento defendi Innocentij doctrinam, quòd electio, quæ ob inhabilitatem ex iuris positivi constitutione irrita censetur, v. g. propter electi irregularitatem, eà sublata conualescat.

QVÆRES: Cum electioni de Archidiacono facta à Decano & socijs eius, alij deinde plures electores accesserint, adfuit maioris partis Capituli in eandem personam consensus: Cur ergo electio eius rata censeri non potuit? Responso indicatur in textu, accessionem votorum factam esse post promulgatum electionis decretum, quòd cum omni iure irritum fuerit, non potuit *ex post facto* (vt in textu huius c. dicitur) conualescere. Num autem electio valere possit, si post publicatum scrutinium, decreto necdum formato, eiusmodi acceptio fiat, dicam in c. quia propter 22. requir. 6. c. publicato 58. hoc tit.

NOTANDVM II. Vocula *maximè* si proprie accipiatur, non est restrictiua dicti antecedentis, sed confirmatiua. Ita sumitur ex textu huius c. iun. Gl. ver. *maximè*, & notauit Gl. in c. vlt. §. Porro, ver. Si verò aliter, ver. *maximè*, vt lite non contestata, Restrictiua esset, si quis ita diceret, Contractus cum pupillo institutus valet, *maximè* si tutoris accedat auctoritas: Nam vt veritas huius propositionis defendatur, tò *maximè* accipi debet, vt idem sit quod dummodò. Verum acceptio hæc rara est, & impropria, & ideo non tenenda, nisi necessitas cogat, quia alioquin iurium contradictio, vel aliud absurdum sequeretur. Confirmatiua autem est, si dicam: Valet testamentum ad pias causas cum duobus testibus, *maximè* si etiam publicus Tabellio adhibitus fuit: Sensus enim est, quòd cum Tabellione indubitatius valeat, tametsi etiam sine eo validum esset. Sic etiam in textu usurpatum fuit: Electio celebrata à minore Capituli

In causis.

PARAPHRASIS.

tuli parte omni iure irrita fuit, ideòq; conualefcere non potuit; maximè post appellationem interpositam.

NOTANDVM III. Electio, quæ omni iure statim ab initio penitus irrita fuit, dicitur interdum irritari, siue cassari, id est, irrita & cassa declarari. Ita apertè colligitur ex hoc c. in fine, ver. irritandam, & ex c. bonæ 36. & duobus seqq. hoc tit. Eodèmodo Gl. in c. cum inter 16. hoc tit. ver. cassata; eam vocem interpretatur, id est, *cassa nunciata*.

QVÆRITVR. Quid sentiendum de posteriore electione facta à Cantore & socijs eius, num etiam ea ipso iure irrita fuerit? Affirmandum est; eiusque rei duæ causæ afferri solent, quarum vtraque bona est. Prima, quia etiam posterior electio celebrata fuit à minore Capituli parte, posteaquam Decanus cum fautoribus suis, ijsq; qui postea ad eorundem vota accesserunt, in domos suas abierunt. Imò, tamen pars maior fuisset, sed non duæ Capituli partes, non potuissent, præsertim pendente appellatione, absque alijs ad electionem procedere, pro-ur Abb. hic annotauit n. 8.

Dicit aliquis: Priores illi, Decanus videlicet & socij eius, minùs canonicè eligentes priuari fuerunt; consequenter tota eligendi facultas ad alios, quamuis numero pauciores, deuoluta fuit. Respondeo, non fuisse priuatos, cum non elegerint personam inhabilem, seu indignam: quamuis priuari potuerint, quòd contra formam canonicam elegerint, vt constat ex c. quia propter 42. hoc tit. iun. Gl. ver. priuentur, & c. quamquam 18. eod. tit. in 6.

Altera causa: Quia Cantor & socij eius Subdiaconum eligere præsumperunt, quem potius postulare debuerant; cum nondum emanàrit Innoc. III. Papæ constitutio c. à multis 9. de atat. & qualit. quòd licet Subdiaconum in episcopum eligere. Ita hic ex Hostiensis testatur Ioann. Andr. n. 32. c. istud ex dicto Innocentio publicatum fuisse anno octauo Pontificatus, at verò c. à multis, anno decimo. Quod etiam annotauit Abb. antiquus hic col. 2. & 3.

Vacante ecclesià Tholosanà, Canonici conuenientes duos ex ipsis elegerunt, qui compromitterent in quinque Capitulares, per quos, post præstitum iuramentum Episcopus eligeretur: ita, vt si concorditer vel eorum tres in personam, quæ idonea esset, consentirent, pro Episcopo absque contradictione reciperetur: Cum autem quinque ij compromissarij à reliquis in locum proprium secessissent, & concordare esse non possent, tres eorum Episcopus Conuennarum postulandum decreuerunt, & Capitulo proposuerunt: Sed alij duo tertia abhinc die adiunctis sibi quibusdam paucis Capitularibus, Aggenensem Archidiaconum elegerunt. His ita Innocentio Papæ relatis ex vna parte, ex altera videlicet Archidiaconi parte, missi nunciij responderunt; Compromissarios, quia concordare inter se non erant, sed contentiosè clamauerint, adeòque Capitulo suspecti essent, per duos Canonicos eò destinatos, Apostolicà auctoritate à Capitulo inhibitos fuisse, ne procederent, sed ad Capitulum se conferrent, & cum alijs Fratribus siue Canonicis electionem peragerent: Huic reuocationi duo ex Compromissarijs obtemperantes ad Capitulum reuersos fuisse, alijs tribus non contradicentibus: qui licet & ipsi ad fores Capituli peruenerint, postea tamen recessisse. Cum autem Capitulares toto eo die aduentum ipsorum expectàssent, sequente die campanam, sicut moris est, ad congregandum Capitulum pulsari curàsse; tribus autem illis cum paucis complicitibus, se absentantibus, à Priore, cum maiore & sanione Capituli parte, suprà dictum Archidiaconum electum fuisse. In hac controuersia iudicauit Pontifex, cum postulatio Episcopi per eos facta fuisset, in quos totum Capitulum eligendi potestatem transtulerat, non potuisse